

Austatud sotsiaalminister Karmen Joller

4. juuni 2025

ARVAMUS

TTKS-i muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnoõu väljatöötamiskavatsuse kohta

Täname Eesti Proviisorapteekide Liidu (EPAL) nimel võimaluse eest edastada meiepoolsed seisukohad ja tõusetunud küsimused tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (TTKS) muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi VTK) kohta.

VTK on koostatud terviseandmeid sisaldava kolme andmekogu, sealhulgas Tervisekassa andmekogu (edaspidi KIRST), retseptikeskuse (edaspidi RETS) ja tervise infosüsteemi (edaspidi TIS; edaspidi koos andmekogud) regulatsioonide muutmise vajaduse kooskõlastamiseks.

VTKs välja toodud põhimõtted, et tehnoloogia ja andmed peavad võimaldama ennetada, varasemalt diagnoosida ja tõhusamalt ravida, säästes samas inimressurssi ning toetama tervisevaldkonnas töötavaid spetsialiste nende igapäevases töös on apteekide jaoks samuti väga olulised. Andmete sisestamise lihtsus ja andmete kogumise koht, maht ja aeg peaksid olema kooskõlas päriselu tööprotsessidega. Andmete kvaliteet peab olema piisavalt hea, et nende põhjal saaks teha tervishoiu jaoks olulise otsuseid ning igati peaks vältima andmete esitamist mitmesse kohta dubleerivalt.

EPAL toetab kavandatava seaduseelnõu koostamist ning välja pakutud lahendustest toetame ettepanekut liita TIS, KIRST ja RETS üheks andmekoguks (variant 4). Arusaadavalt on tegemist pika protsessiga, millest vaid osa moodustab andmekogude õiguslik ühendamine. Apteekide vaatest võiks loodav muudatus anda meile võimaluse ligipääsuks tervise andmetele ja tehnilistele lahendustele, kuhu meil praegu juurdepääs puudub. Paremini struktureeritud, uute teenuste disainile avatud andmekogu loob eelduse ka apteegiteenuse laiendamisele, mille VTK läbis kooskõlastamisringi 2024. aasta lõpus.

Apteekide poolt on kasutatav RETS andmekogule kvaliteet on juba praegu hea - retseptide andmed sisestatakse üldjuhul kiirelt ning need andmed on juba TIS-i dubleeritud. Kuid peame siiski oluliseks, et ravidokumentide ja rahastuse andmete viimist ühtesse andmekogusse, mis võimaldaks parandada andmete kvaliteeti, sest andmete riskikontrollid ühendatud andmekogus aitaksid parandada info kvaliteetset sisestamist. Ühtlasi loodame, et andmekogude ühendamisega

kaasnevad võimalused tervise valdkonnas suurema arengu ja koostöö saavutamiseks, sealhulgas apteegiteenuse ja apteekrite parem integreerimine esmatasandi tervishoiusüsteemi. Ühtlasi teeme ettepaneku arvestada andmekogude ühendamiseks kavandatud seaduseelnõu koostamisel ka apteegiteenuse laiendamise vajaduste ja võimalustega.

Apteegiteenuse laiendamise kontseptsiooni elluviimist toetavad nii olemasolevate andmekogude kasutamise piirangute kaotamine kui suund uute võimaluste loomisele.

1. Uute teenuste arendamine

VTK-st nähtuvalt (lk 3) puudub praegu tervishoiu planeerimisel ja tervishoiuteenuste osutamisel teave Eesti inimeste tegeliku terviseseisundi ja vajaduse kohta. Seetõttu on keeruline hinnata uute teenuste loomise ja vanade lõpetamise vajadust.

Apteegiteenuse laiendamise osas on arutusel olnud eelkõige ravimite kasutamise hindamine, vaktsineerimine, söeluuringute kodutestide jagamine, aga ka tervisenäitajate määramine ja mitmed teised tervisedenduse ja haiguste ennetusega seotud teenused. VTKs käsitletud andmekogude liitmine ja andmekoosseisude kvaliteedi parendamine võib avada apteekidele veelgi uusi võimalusi täiendavate innovaatiliste teenuste arendamiseks.

2. Andmekoosseisude kvaliteet

VTK-st nähtuvalt (lk 3) on andmekvaliteet andmekogudes kõikuv ja samad sündmused on eri andmekogudes kajastatud eri viisidel. Andmekvaliteedi parandamiseks ja vastuolude vähendamiseks on vaja vaadata üle dubleerimised ja erinevused ning muuta teatud osas andmete esitamine ühtlasemaks. Seda on võimalik teha siis, kui andmed kokku tuua ja töödelda ühes kohas.

Kvaliteetsed teenused saavad tugineda üksnes kvaliteetsetel andmetel. Seetõttu on oluline andmete ristkasutuse suurendamise kaudu kaotada ebakõlad, vastuolud ja ebatäpsused andmetes. Seda nii andmete sisestamisel, aga eelkõige andmete kasutamisel inimeste ohutuse, tervise ja rahulolu huvides. Lisaks eeldab kvaliteetne teenus ka valdkonna spetsialistide vahelise kommunikatsiooni võimaluste parendamist. Seda nii info edastamisel arstilt apteekrile kui ka vastupidi.

3. Valdkonnaülese terminoloogia ühtlustamine

VTK-st nähtuvalt (lk 5) võimaldavad kvaliteetsed terviseandmed luua andmepõhiseid lahendusi mitmel tasandil /../. Andmestiku tervikliku käsitlemise korral saab kiirendada valdkonnaülese terminoloogia ühtlustamist.

Teenuste kvaliteedi tagamise aspektist on oluline, et esmatasandi tervishoiuteenuse osutajad mõistaksid ja käsitleksid andmekogudes dokumenteeritud teavet ühesuguselt. Vähemoluline ei ole ka tegevuste standardiseeritus.

Kokkuvõtvalt leiame, et uute teenuste arendamise võimekus, andmekoosseisude kvaliteet ja valdkonna terminoloogia ühtlustamine loob tervise valdkonnas sünergiat ja aitab kaasa nii tervisedendusele kui ennetustegevusele.

Kuigi regulatiivseid lahendusvariante on VTK-s välja toodud neli, keskendub VTK mõjuanalüüs neist üksnes kahele - andmekogude õiguslikult eraldiseisvaks jätmine ja nendevahelise andmevahetuse reguleerimine ning TIS-i, KIRST-u ja RETS-i üheks andmekoguks liitmine.

Üllatuslikult on vaid esimesel juhul mõjuanalüüsi kaasatud ka apteegid. Apteegid on oluline lüli ravitulemuses saavutamiseks ja seega tuleks kindlasti hinnata mõju apteekide tegevusele ja apteegiteenusele ka andmekogude ühendamise lahendusvarianti puhul ehk TIS-i, KIRST-u ja RETS-i üheks andmekoguks liitmisel. **Seetõttu teeme ettepaneku lisada eelnõu mõjuanalüüsi ka kavandatava muudatusega kaasnevad mõjud apteekidele.** Tehnoloogilisest aspektist tuleb eelkõige tagada, et apteekidel säiliks olemasolev võimalus juurdepääsuks ja andmeedastuseks retseptikeskuses töödeldavatele andmetele.

Küsimuste korral oleme täiendavateks selgitusteks avatud. Ühtlasi palume hoida meid kaasatuna ka kõnealuse VTK alusel valmiva seaduseelnõu edasise menetluse juures.

Lugupidamisega

Ly Rootslane

Eesti Proviisorapteekide Liidu juhatuse liige

5886 3915